

Rinze Ijbema – Oosterkerk

Sst, wees eens stil... Hoor je iets? De stem van God, kun je die horen? **[1]** We zeggen altijd dat we in de kerk luisteren naar het woord van God, maar zou het dan niet mooi zijn als het een keer echt gebeurde? Of slaapt God soms en zwijgt Hij alleen maar? Er zijn mensen die zeggen dat ze de stem van God hebben gehoord, mensen vandaag bedoel ik. Ik denk dat ik zelf de stem van God één keer gehoord heb, op een directe manier bedoel ik. Ik had een vraag waarmee ik rondliep en in mijn hoofd hoorde ik een antwoord. Maar dan kun jij natuurlijk zeggen dat het niet telt, dat dat mijn eigen gedachten waren. Dan heb jij natuurlijk gelijk. Zelfs als je denkt dat God je aanspreekt, ben je nog verantwoordelijk voor wat je vervolgens doet. Maar ja, dan blijft het twijfelachtig. De stem van God, kun je die horen?

Zelfs in de Roomse kerk zwijgt God momenteel. Je hebt vast wel meegekregen dat de Paus nu gepensioneerd is. Pas tegen Pasen hopen ze een nieuwe Paus te hebben. Ik noem de Paus, omdat dat natuurlijk ook een oplossing is voor het horen van de stem van God. Dat je zegt: als die Paus officieel uitspraken doet, een dogma uitspreekt namens alle bisschoppen, dan hoor je daar de stem van God. De Paus kan zo spreken als opvolger van de apostel Petrus, het hoofd van de apostelen. Zulke officiële uitspraken doet de Paus in de praktijk bar weinig (de laatste keer was in 1950). Daaraan kun je zien dat hij zelf ook wel aanvoelt wat jij natuurlijk als bedenking hebt: hoe weet je zeker dat je als God spreekt? Het blijft twijfelachtig. De stem van God, kun je die horen?

1. De belijdenis van de kerk, Zondag 31 van de Heidelbergse Catechismus, zegt dat de verkondiging van het evangelie de sleutel is van het koninkrijk der hemelen. Dat zijn wel heel veel beelden in één zin, maar volgens mij heeft het alles te maken met de stem van God. Er is een Koninkrijk van God en de poorten van dat rijk gaan open als mensen het evangelie van Christus horen en ter harte nemen, en die poorten gaan dicht als mensen zich ervoor afsluiten. Dus is het enorm belangrijk dat het evangelie van Christus jouw hart bereikt. **[2]** Dat jij dan de stem van God hoort en beseft dat God het tegen jou heeft en dat je dan... nu ja, vul maar in.

Het is natuurlijk een goed idee om in de Bijbel te kijken waar de belijdenis van de kerk haar wijsheid vandaan heeft. Eén moment uit de geschiedenis van Jezus, wat de achtergrond is van Zondag 31, vind je in Matteüs 16, als Jezus zegt: 'Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn.' Dat is wat Jezus zegt tegen zijn leerlingen, de

toekomstige apostelen, en met name tegen Petrus. **[3]** Kennelijk krijgt hij hier een sleutelrol. Het is zinnig om eens te kijken wanneer de Heer dit zei, zodat we een beetje beter zien wat Hij wel en niet bedoelde.

Dit is het verhaal: 'Toen Jezus in het gebied van Caesarea Filippi kwam, vroeg hij zijn leerlingen: 'Wie zeggen de mensen dat de Mensenzoon is?' Ze antwoordden: 'Sommigen zeggen Johannes de Doper, anderen Elia, weer anderen Jeremia of een van de andere profeten.' Toen vroeg hij hun: 'En wie ben ik volgens jullie?' 'U bent de messias, de Zoon van de levende God,' antwoordde Simon Petrus [daar heb je hem!]. Daarop zei Jezus tegen hem: 'Gelukkig ben je, Simon zoon van Jona, want dit is je niet door mensen van vlees en bloed geopenbaard, maar door mijn Vader in de hemel. En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet overweldigen.' En dan volgt die uitspraak over bindend verklaren en ontbinden.

Kennelijk hadden veel mensen die Jezus hoorden wel het idee dat wat Hij zei bij God vandaan kwam. Ik weet niet of ze Hem de stem van God genoemd zouden hebben, maar Hij kwam in de buurt, als een soort van Johannes of Elia of Jeremia. Maar op dit moment erkent Petrus dat het een stap verder gaat: Jezus is de messias, de Zoon van God, God. En dan zegt Jezus iets bijzonders: die belijdenis is jou, Petrus, direct door God ingegeven. Jij hebt de stem van God gehoord en ik hoor nu dat het jou, Petrus, ook wat doet. **[4]** Gefeliciteerd, Petrus, met het horen van de stem van God en het ernaar luisteren, en dat je nu... ja, vul maar in.

Ja maar wat dan? Krijgt Petrus dan hier de sleutels van de hemel die hij dan inderdaad doorgeeft aan zijn opvolger en die aan zijn opvolger en die aan de zijne totdat je voorlopig uitkomt bij Benedictus? Nou, dat niet, alleen al omdat Jezus later nog een keer een vergelijkbare uitspraak doet en dan alle apostelen aanspreekt. O, maar krijgen dan vanaf nu alle zeg maar zendelingen en evangelisten en dominees het recht om de deur van de hemel open of dicht te doen? Nee, ook niet. Dominees zijn geen apostelen. Apostelen zijn uniek. Zij zijn het die alles wat de Heer Jezus heeft gezegd en gedaan, hebben gehoord en gezien. Dus voor hen geldt: horen, zien en ... nee, spreken. **[5]** Zoals Mozes en de Profeten namens God de komst van de Messias voorbereidden, zo gaan de apostelen de consequenties ervan laten zien.

Maar horen we dan nu de stem van God? Eigenlijk nog steeds niet. We horen hier dat de Heer zegt dat de Bijbel klopt, dat de apostelen als zijn getuigen van Hem recht van spreken krijgen. Daarmee kun jij, en ik hoop dat je dat doet, goedwillend omgaan en dankbaar zijn voor dat je zo dichtbij God komt, dat je een eerstekinds verslag hebt van mensen die Hem hebben gehoord en

gezien, een verslag waarvan God zegt dat het klopt en waarvoor God dus zorgt dat het klopt, inclusief de consequenties die zij aanwijzen. Of je kunt er negatief mee omgaan en de handdoek in de ring gooien: dit is nog niet de stem van God. We horen nooit iets van Hem.

2. Weet je dat je dan wel een punt hebt? De Heer zei, na Petrus' belijdenis: 'Gelukkig ben jij, sleutels krijg je, binden en ontbinden zul je.' Gefeliciteerd, Petrus, met het horen van de stem van God en het ernaar luisteren, en dat je nu... ja, vul maar in. Maar dat is het gekke, want op dat moment vult Jezus het in wat Petrus en de andere jongens moeten gaan zeggen: niks. 'Daarop verbood hij de leerlingen ook maar tegen iemand te zeggen dat hij de messias was.' [6] Dus: Petrus, jij hebt het geheim van de wereld door! En meteen: sst, wees stil... Jij, Petrus, hebt de stem van God gehoord. Maar zwijg erover! Horen, zien en zwijgen. En we horen vervolgens niets van God. Hoe zit dat nu?

Ik zal het je zeggen. Ik begin bij God. God, toen Hij buiten zichzelf trad, sprak en de schepping ontstond. Geschapen door zijn stem draagt die schepping nog steeds Gods boodschap: zie dan hoe mooi Ik ben, zie dan hoe groot Ik ben, zie dan hoe schitterend het is om liefde te delen! Met alle respect, maar van God uit: als jij daar doof voor bent, dan is dat jou probleem. Oké, dat laatste zei ik, niet God. Want God koos ervoor om het juist toch zijn probleem te maken en om, iets minder bulderend dan in de schepping, wat mensen bij elkaar te roepen en er een volk van te maken dat bij Hem hoorde. 'Abraham,' riep God, 'Isaak, Jakob, Mozes, Debora!' Zij hoorden Gods stem en volgden Hem – en volgden Hem weer niet, hielden zich doof. Toen dacht God (of Hij had het allang bedacht): nu ga Ik fluisteren, en Hij gaf een baby'tje, Jezus van Nazareth. En wat zegt diezelfde Jezus als Hij groot geworden is? 'Zeg tegen niemand dat ik de messias ben.'

Gods duidelijkste spreken werd zijn zwijgen op Golgotha. [7] Zijn stem donderde in de schepping, was duidelijk in Israël, was hoorbaar voor wie wilde luisteren naar de zachte stem van Jezus. Het werkte niet. Zelfs Petrus, aan wie het geopenbaard was, de rots, rolde om en loog dat ook hij God niet gehoord had. Dus zweeg God, toen zijn Zoon vermoord werd aan een kruis. Toen was het pas stil. En het is goed om met je vragen over of God wel spreekt bij Golgotha langs te gaan en je te laten raken door dat diepe zwijgen van God. Want dat stil zijn van God roept jou tot bezinning. Zo zit het dus: hoe meer God zijn liefde laat zien, hoe harder wij doof zijn. Omdat wij God wegduwen wordt Hij één van ons en laat zich wegduwen, maar laat zich tegelijk niet wegduwen: Jezus hangt aan het kruis als één van ons, die wel naar God luisterde, maar tegen wie God echt zweeg. Toch bleef Jezus gehoorzaam, tot God na drie dagen het bevrijdende woord fluisterde: leef! [8]

Als ik je dat verhaal vertel, dan hoor je mijn stem en niet die van God. Maar dat het het verhaal van God is, het evangelie van Jezus, dat kun je niet ontkennen. O nee, dat is zo, dat kun je wel ontkennen. 'Ik ken die mens niet,' zeg je dan. Maar ik zal je blijven uitnodigen om in de kring te komen en te luisteren naar het verhaal van God, het evangelie van Jezus. **[9]** En ik nodig je uit om te zien waar het verhaal van God, het evangelie van Jezus, waar dat doorgaat in jouw leven. En ik nodig je uit om met ons te delen hoe jij merkt dat jij zelf een onderdeel wordt van het verhaal van God, hoe jij merkt dat de hemel voor jou opengaat, wat God allemaal aan jou en aan ons openbaart.

Om dat verhaal te vertellen hoef je geen dominee te zijn, en om namens God te spreken hoef je geen Paus te zijn. Het gaat om het verhaal van God, de boodschap, het evangelie van Christus. Het is natuurlijk wel handig als er iemand in de gemeente is, die we vragen erop te letten dat we blijven luisteren. Dat is ook altijd zo geweest. Dus zoals steeds is een ambtsdrager (bij voorbeeld een dominee) er niet, omdat hij zo bijzonder is, maar omdat God en wij willen dat er mensen de verantwoordelijkheid nemen dat het niet ondersneeuwt, het verhaal van God niet, de pastorale zorg niet, het onderlinge meeleven niet, in de kring van mensen die luisteren naar God

En het is ook handig dat we er samen op letten, net zoals we vandaag alleen met z'n allen God laten zien, dat we ook onze broers en zussen van vroeger laten meepraten over wat we hebben begrepen van het verhaal van God, het evangelie van Christus. Kijk, dat het niet werkt om te zeggen dat de opeenvolgende pausen de stem van God zijn, dat snapt iedereen. Alles wat de Paus de laatste eeuwen ex cathedra heeft gezegd was dat hij onfeilbaar was (in 1870) en toen dat Maria naar de hemel is opgenomen (in 1950 zei hij dat). Tsja. Maar dat de traditie een stem heeft, dat ligt voor de hand, in de kring van mensen die luisteren naar God.

3. Als Bijbellezing hebben we vanmiddag dat verhaal van Paulus in Korinte gelezen. Paulus zelf was eerst doof geweest voor het evangelie van Christus, maar hij had Gods eigen stem gehoord. **[10]** Even tussendoor, voordat je meteen jaloers wordt dat hij wel Gods eigen stem hoorde: wat hij toen te horen kreeg was dat een mens (ene Ananias, bleek even later) hem zou vertellen wat hij moest doen... Maar goed, wat hij moest doen was de wijde wereld intrekken en proberen Joden en heidenen van Christus te overtuigen: de hemeldeur open doen. **[11]** Wat je in dat stuk ook zag is wat Zondag 31 ook zegt: voor wie niet luistert, gaat de deur dicht. Au! Pijn voor wie niet luistert, pijn voor Paulus, pijn voor God. Maar dan klinkt Gods stem opnieuw: 'Wees niet bang, maar blijf spreken en zwijg niet.' En daarmee bevestigt God wat Paulus al wist, dat hij als nakomertje in de kring van de

apostelen mocht horen, de getuigen van Christus die de consequenties van zijn leven en sterven onder woorden brengen en laten zien in hun leven.

Wat ook mooi is in dat stukje is dat God erbij zegt: 'Veel mensen in deze stad behoren mij toe.' Ik heb je in deze preek die versmalling getekend, van hoe God begon met de schepping, verder ging met Israël, via de profeten uitkwam bij Christus, en toen? Toen begon de verbreding weer: van Christus naar de apostelen, van de apostelen naar een nieuw volk. **[12]** Daar zijn we nu: 'Veel mensen in deze stad behoren mij toe.' Haal ze bij elkaar, Paulus, Silas, Timoteüs, Titius Justus, Crispus met vrouw en kinderen. Kom in de kring, en luister naar wat de apostelen hebben doorgegeven, het evangelie van Christus, het verhaal van God. Maar dat verhaal is niet afgelopen als God een nieuw volk heeft. Uiteraard moet die hele oude schepping van God ook nog meegenomen worden, dat de dood verdreven wordt en alles wat kapot gaat. **[13]** Dat hebben we nog tegoed. Zegt God.

De stem van God, kun je die horen? Ik geloof van harte dat het vandaag gebeurt, dat God vandaag nog mensen aanspreekt in hun dromen zoals Paulus of rechtstreeks zoals de profeten. En ik geloof even hartelijk dat als God mij rechtstreeks aan zou spreken, als Hij zou antwoorden op mijn vraag, dat Hij dan bij voorbeeld dit zou kunnen zeggen: 'Maar jongen, dat weet je toch wel?' Dat antwoord is genoeg, als ik iets begrepen heb van Christus en van Golgotha, dat Gods zwijgen tegen Jezus daar onontkoombaar zegt dat Hij van jou en mij houdt en jou en mij genadig is. Is dat gemakkelijk, als dat alles is wat God zegt? Nee, dat niet. Genade is nooit automatisch gemakkelijk. De vraag is of het genoeg is. Ik denk dat God dat aan ons vraagt, dat Hij zegt: **[14]** 'Is mijn genade genoeg?'

Amen.